

Vitenskapelig skjevpublisering?

Den samlede informasjonen i vitenskapelige tidsskriftartikler utgjør kunnskapsgrunnlaget for de fleste kliniske beslutninger og prosedyrer. Den amerikanske medisinske databasen PubMed (www.pubmed.gov) henviser til artikler fra ca 5 400 biomedisinske, biologiske og kliniske tidsskrifter. Av disse er ca. 90 klassifisert som odontologiske. Totalt er det samlet sammendrag av nesten 18 millioner enkeltartikler, hovedsakelig engelskspråklige, tilbake til 1965. Det er United States National Library of Medicine som er kilden til denne gratisjenesten, som også illustrerer USAs overlegne satsning og bevissthet på akademisk informasjon og infrastruktur.

Siden informasjonen i den vitenskapelige litteratur er så viktig blir det kritisk om det er en skjevfordeling av publisering. Det er påvist at rapporter om kliniske forsøk som viser statistisk tydelige utslag blir lettere og raskere publisert enn de som ikke viser forskjeller (1). Dette kalles publiserings-skjevhet (publication bias). Slike såkalte negative funn i gode studier kan ha stor klinisk betydning, for eksempel at man beholder en etablert behandlingsmetode.

I Helsinki-deklarasjonen, som er etiske retningslinjer for forsøk som involverer mennesker, er det sagt at negative eller inkonklusive resultater bør publiseres eller gjøres offentlig tilgjengelig på annen måte (2). I PubMed er det inkludert et tidsskrift som er spesifikt rettet mot å publisere slike resultater – Journal of Negative Results in Biomedicine. Dette er et «fri tilgang»-tidsskrift (open access journal), det vil si at alle kan lese innholdet siden det er forfatterne som betaler for publiseringen. Tidsskriftet er kun tilgjengelig elektronisk og derved forholdsvis billig å publisere (<http://www.jnrnm.com>). Studiene som publiseres her er solid gjennomført, men de viser ikke (kanskje forventede) tydelige sammenhenger eller forskjeller. Odontologiske artikler er sjeldne også her, men i nummer 6 fra 2009 er det en artikkel om manglende sammenheng mellom antall tenner og forekomst av hjerteinfarkt og hjerneslag hos et utvalg på 700 personer over 75 år (3). Som ellers

– én enkeltartikkel forteller ikke hele sannheten, heller ikke denne, men den er en motvekt til artikler som kanskje blir lettere publisert fordi de viser statistiske sammenhenger.

Referanser

- Hopewell S, Loudon K, Clarke MJ, Oxman AD, Dickersin K. Publication bias in clinical trials due to statistical significance or direction of trial results. *Cochrane Database Syst Rev.* 2009; MR000006.
- World Medical Association. Declaration of Helsinki – Ethical principles for medical research involving human subjects. Revidert i oktober 2008. (<http://www.wma.net/en/30publications/10policies/b3/>)
- Syrjälä AM, Ylöstalo P, Hartikainen S, Sulkava R, Knuuttila ML. Number of teeth and myocardial infarction and stroke among elderly never smokers. *J Negat Results Biomed.* 2009; 8: 6. (<http://www.jnrnm.com/content/8/1/6>)

Nils Roar Gjerdet

I fulltekst kl. 0000 på utgivesedato
www.tannlegetidende.no